

A COMPARISON OF THE WORD SETS IN THE EUROPEAN LANGUAGE PORTFOLIO AND THE WORDS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE TEXTBOOKS: THE CASE OF YUNUS EMRE INSTITUTE TURKISH INSTRUCTION SET A1 TEXTBOOK

Avrupa Dil Programı Sözcük Setleri ile Yabancılara Türkçe Öğretimi Kitaplarındaki Sözcüklerin Karşılaştırılması: Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Örneği*

Mehmet ÇİÇEK¹

Abstract

As Turkish is a foreign language for everyone whose mother tongue is different from Turkish, Turkish instruction textbooks for foreigners are also prepared in accordance with the outcomes specified in the European Language Portfolio (ELP). Obviously, various techniques and methods are employed to help learners to acquire language skills. The most important aspect of language skills and outcomes is to teach basic core vocabulary belonging to one language. In this study, English word sets included in the European Language Portfolio (ELP) A1 level and word sets given in Yunus Emre Institute Teaching Turkish for Foreign Learners A1 textbook (YEILT) were compared. Research results indicated that a total of 779 words were found in the ELP, and a total of 1856 words were detected in the YEILT. These quantitative data refer to the words which are "known" for the ELP and the words "need to be known" for the YEILT. 55% of the words were the same in both the ELP and the YEILT. Furthermore, as the data about the ELP are limited, it may be suggested that the similarity of the words is satisfactory in terms of the outcomes. On the other hand, because the data about the ELP are obtained through translation, there are some disadvantages of obtaining data about words without their contexts, and this requires special efforts. The word sets given at the end of Turkish textbook were used to determine the words in the YEILT. Then the word sets in the YEILT were categorized according to their types in order to make a comparison among them. The same categorization procedure was employed for the words in the ELP. By making comparisons, it was aimed to determine whether the words demonstrated a significant difference according to the word types, and then significance levels were found ($p < 0,05$). After these procedures, both of the resources were compared. Finally, different and/or similar words, the words which are the same in both resources, and the words included only in the ELP and etc. were listed and interpreted.

Key Words: *The Common European Framework of Reference (CEFR), Yunus Emre Institute A1 Turkish Textbook, word lists comparison, word frequency.*

Özet

Ana dili Türkçe olmayan herkes için Türkçe bir yabancı dil olduğundan, yabancılar için hazırlanan Türkçe ders kitapları da, Avrupa Dil Portfolyosu'nda (ADP) belirlenen kazanımlara göre hazırlanmaktadır. Bilindiği üzere, dil becerileri farklı yol ve yöntemlerle kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu dil beceri ve kazanımları içerisinde, bir dile ait temel söz varlığının öğretilmesi en önemli noktayı oluşturmaktadır. Bu çalışmada

* Bu çalışma, 24-26 Nisan 2015 tarihlerinde Belçika'da düzenlenen 1. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi'nde sunulan bildirinin düzenlenip genişletilmiş halidir.

¹ Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, e-posta: g.antepli@gmail.com

Avrupa Dil Portfolyosu (ADP) A1 düzeyi İngilizce sözcük verileri ile Yunus Emre Enstitüsü Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabı (YEEDK) karşılaştırılmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: ADP'de toplam 779, YEEDK'de ise tekrarlardan arındırılmış 1856 sözcük tespit edilmiştir. Bu sayısal veriler ADP için “bilinen”, YEEDK içinse “bilinmesi gereken” sözcükleri ifade etmektedir. ADP ile YEEDK sözcüklerinin %55'inin aynı olduğu görülmüştür. Öte yandan ADP verilerinin sınırlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sözcük benzeşmelerinin kazanımlar açısından tatminkâr olduğunu söylemek mümkündür. Diğer taraftan, ADP verileri çeviri yoluyla elde edildiğinden, bağlamdan bağımsız sözcük verisi elde etmenin bazı sakıncaları da beraberinde getirdiği ve özel bir çaba gerektirdiği görülmüştür. YEEDK'de yer alan sözcükler için kitabın sonunda verilen sözcük setlerinden yararlanılmış, bu sözcükler karşılaştırma yapmak amacıyla türlerine göre sınıflandırılmışlardır. Aynı sınıflandırma işlemi ADP sözcük verileri için de yapılmıştır. Karşılaştırma yapılarak, sözcüklerin sözcük türü bakımından anlamlı bir düzey ifade edip etmedikleri sorgulanmış ve anlamlılık değerleri ($p < 0,05$) bulunmuştur. Ayrıca her iki kaynak karşılaştırılarak; farklı ve/veya benzer sözcükler, her iki kaynakta aynı olan sözcükler, sadece ADP'de yer alan sözcükler, vb. listelenmiş ve yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: *Avrupa Dil Portfolyosu (ADP), Yunus Emre Enstitüsü A1 Türkçe Ders Kitabı, sözcük setleri karşılaştırması, sözcük sıklığı.*

0. Giriş

Günümüz koşullarında en az bir yabancı dil bilmenin gerekliliği konusunda hemen herkes hemfikir. Alanyazın tarandığında bir yabancı dil bilmenin gerekliliğiyle ilgili bir yığın bilgi ve görüşle karşılaşmaktadır (Acat ve Demiral, 2002: 314-315; Demirel, 2014; Binnur ve Sühendan, 2007: 21-22; Çiçek ve Bağçeci, 2013: 925). Yabancı dil” kavramı; öğrenenler için “öğrenim/öğrenme”, öğretmenler için de daha çok “öğretim/öğretme” sözcüklerini çağırır. Daha yalın bir ifadeyle söyleyecek olursak, bir yabancı dili, bir “öğrenenler” bir de “öğretenler” vardır. Öğrenenler ile öğretmenlerin tek ortak noktası çoğu kez sadece öğrenilen ya da öğretilen yabancı dil olmaktadır. İşte bu ortak noktadan hareketle “öğrenciler”² “nasıl daha iyi öğrenebilirim”; “öğreticiler” de “nasıl daha iyi öğretebilirim” vb. sorulara kafa yorular. Burada “nasıl öğrenebilirim” sorusu ele alınmayacaktır. “Nasıl öğretebilirim” sorusuna gelince, bu soru, bir kitap adı olabilecek kadar büyük bir sorudur ve cevabı da şimdiye kadar tam olarak verilebilmiş değildir.

Bilindiği üzere, İngilizce, Fransızca bizler için birer yabancı dil iken Türkçe de örneğin İngilizler ve Fransızlar için bir yabancı dildir. Dolayısıyla Türkçe yabancılara öğretilirken aslında bir “dil” değil bir “yabancı dil” öğretilmektedir. Bu bakış açısıyla bakıldığında da Türkçenin; en azından genel hatlarıyla, diğer yabancı dillerin öğretiminde kullanılan yol ve yöntemlerden yararlanması gerektiği düşünülmektedir.

Bilindiği üzere, Avrupa Konseyi'nin Ortak Avrupa Çerçevesi (Common European Framework) Dil Programı Başvuru Metni de özü itibarıyla, özellikle “kazanımlar” açısından, *belli bir dil değil, genel anlamda yabancı dil öğrenim ve öğretim kavramları* merkeze alınarak oluşturulmuştur³.

Bir yabancı dil temel iletişim gereksinimlerinin karşılanması amacıyla öğrenildiğinde, tüm zaman ve zeminlerde hemen hemen aynı kazanımlara odaklanmak ve onları gerçekleştirmek zorundadır. Peki, nedir bu kazanımlar ve nasıl sınıflandırılmışlardır? İşte bu ve benzeri sorulara cevap vermek, ortak bir yabancı dil öğrenim/öğretim çerçevesi

² ‘Öğrenci’ (learner) sözcüğü, ‘öğrenci’ (student) sözcüğünden daha kapsamlı olduğu için tercih edilmiştir.

³ Avrupa Konseyi'nin resmi web sitesinde, çalışmaların an itibarıyla belli bir dil ya da diller –örneğin, İngilizce ve Fransızca gibi– için değil, 39 yabancı dil için yürütüldüğü bilgisi verilmektedir. [Bkz.: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Cadre1_en.asp (Erişim: 09.06.2015)].

belirleyerek buna göre hareket etmek amacıyla, Avrupa Konseyi'nin himayelerinde Avrupa Dil Portfolyosu (ADP) oluşturulmuştur. Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan ders kitaplarında da ADP'de belirlenen kazanımlar hedeflenmiş; hatta açıkça bu kitapların, bu kazanımları dikkate alarak hazırlandığı vurgulanmıştır (Şimşek, 2011: 34).

Bu çalışmanın amacı; söz konusu kazanımları ele almak, onları irdelemek olmayacaktır. Bu çalışma şu sorulara cevap aramaktadır:

Çeşitli dil becerilerinin farklı yol ve yöntemlerle kazandırılmaya çalışıldığı bilinmektedir. Bu yol ve yöntemler içerisinde, kazanımların gerçekleştirilmesi amacıyla, bir dile ait temel söz varlığının öğretilmesi en vazgeçilmez unsurlardan biridir. Buna göre, ADP'de belirlenen ve bizim de Türkçe için benimsediğimiz; hatta kitaplarımızı buna göre hazırladığımızı söylediğimiz kazanımların olmazsa olmazı "söz varlığı", nitelik ve nicelik olarak, örneğin İngilizcenin söz varlığı ile uyuşmakta mıdır? Kısacası kazanımlar esas itibarıyla sözcük bilgisi ve bu bilginin beceriye dönüştürülmesi ile ilintili olduğuna göre, Türkçe sözcük setleri ile -örneğin- İngilizce sözcük setleri çeşitli açılardan karşılaştırıldığında neler söylenebilir? Hedeflenen kazanımlar ortak olduğu için sözcük setlerinin de varsayımsal olarak nitelik ve nicelik yönünden ortak bir görünüm yansıtması beklenmektedir. Bu çalışmada, temel A1 düzeyi sözcük setleri, Türkçe ve İngilizce için karşılaştırılarak irdelenecektir.

1. ADP A1 Düzeyi İngilizce Sözcük Setleri ile Yunus Emre Enstitüsü A1 Ders Kitabı Sözcüklerinin Karşılaştırılması

1.1. Araştırmanın Amacı ve Problemi

Bu araştırmanın amacı; ADP A1 İngilizce sözcükleri ile YEEDK A1 düzeyi sözcüklerinin *başsözcük* (İng. *lemma*, Fr. *lemme*), *çeşit* (İng. *type*, Fr. *type*), *örnekçe* (İng. *token*, Fr. *occurrence*)⁴ vb. açılardan öncelikli olarak nicelik bakımından karşılaştırılmasıdır.

Bu amaçla;

a) ADP A1 düzeyi İngilizce sözcüklerin Türkçe karşılıkları bulunacak; aynı sözcüklerin, sözcük türlerine göre, bütüncü (İng. *corpus*) içerisindeki dağılım sıklıkları tespit edilecektir.

b) YEEDK A1 düzeyi içinde geçen sözcüklerle ilgili olarak, kitabın sonunda verilen sözcük dizini irdelenecek ve ADP sözcükleri ile istatistiksel açıdan karşılaştırılacaktır.

Öte yandan, ADP A1 düzeyi İngilizce sözcük setleri ile Yunus Emre Enstitüsü A1 ders kitabı (YEEDK) sözcükleri çeşitli açılardan karşılaştırıldığında; ne gibi bulguların elde edilebileceği, benzerliklerin ve farklılıkların neler olduğu merak edilmektedir. Daha bilimsel bir ifadeyle söyleyecek olursak, A1 yabancı dil öğrenim ve öğretim düzeyi kazanımları ortak olduğuna göre, bu kazanımlara dayanak teşkil eden sözcüklerin de nitelik ve nicelik açısından aynı ya da benzer olması gerektiği düşünülmektedir. Araştırmaya konu bir diğer husus da; sözcüklerin, -ADP için olmasa da- YEEDK A1 düzeyi için kültür aktarımındaki rol ve işlevleridir.

1.2. Araştırmanın Önemi

⁴ **Sıklık** (*Frequency*): Bir ögenin kaç defa geçtiğini gösteren yüzdellik değerdir. **Örnekçe** (*Token*): Durumu, konumu, şekli ne olursa her bir dil göstergesini ifade etmektedir, tekrarlanan dil göstergelerini de içerir. **Çeşit** (*Type*): Küme oluşturulabilen dil göstergeleridir. Örneğin; 1 defa 'ben', 2 defa 'sen' ve 3 defa 'o' adının geçtiği bir metinde 6 *örnekçe* olmasına karşın 3 *çeşit* vardır. **Başsözcük** (*Lemma*) ise çekim eklerinden arındırılmış özerk dil göstergesidir.

Çocuklar dili çevrelerinden ilk öğrenmeye başladıklarında aslında gündelik yaşantıda en sık kullanılan sözcükleri öğrendiklerinin farkında bile değildirlir. Bu durum yaş ilerledikçe değişmeye başlar: Eğitim girdileri, sosyal çevre ve iş hayatı bireyin sözcük dağarcığını doğrudan etkiler. Çok temel gereksinimlerin karşılanmasında kullanılan sözcükler ile bilimsel, meslekî ya da siyasi bir tartışmada kullanılan sözcükler birbirinden oldukça farklıdır. Gerek bu farklar gerekse gündelik yaşantıdaki iletişim gereksinimlerinin çeşitliliği, değişik düzeylerdeki dil becerileriyle karşılanır. Bu beceriler Avrupa Dil Portfolyosu'nda (Avrupa Birliği Ortak Dil Programı) temel düzey A1-A2, orta düzey B1-B2, ileri düzey C1-C2 olarak düzenlenmiştir.

Bu düzeyler içerisinde, diğer düzeylerle ilgili en temel bilgi ve becerileri de içerdiğinden, en önemli düzeyin A1-A2 düzeyi olduğunu düşünmekteyiz. Bu düzeylerle ilgili ADP'de öngörülen dil becerileri şunlardır⁵:

Tablo 1. ADP'de Öngörülen Dil Becerileri

BECERİLER	A1	A2
DİNLEME	Benimle, ailemle ve yakın çevremle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirim.	Beni doğrudan ilgilendiren konularla ilişkili kalıpları ve çok sık kullanılan sözcükleri anlayabilirim. (Örneğin; En temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel çevre, meslek). Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşünceyi kavrayabilirim.
OKUMA	Katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim.	Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük metinlerdeki genel bilgileri kavrayabilir ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim.
KARŞILIKLI KONUŞMA	Karşımdaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinemesi ve söylemek istediklerimi oluşturmada bana yardımcı olması koşuluyla, basit yoldan iletişim kurabilirim. O anki gereksinime ya da çok bildik konulara ilişkin alanlarda basit sorular sorabilir ve cevap verebilirim.	Bildik konular ve faaliyetler hakkında doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve alışılmış işlerde iletişim kurabilirim. Genellikle konuşmayı sürdürebilecek kadar anlamasam da kısa sohbetlere katılabilirim.

⁵ <http://adp.meb.gov.tr/nedir.php> (Erişim: 17.4.2015).

SÖZLÜ ANLATIM	Yaşadığım yeri ve tanıdığım insanları betimlemek için basit kalıpları ve tümceleri kullanabilirim.	Basit bir dille ailemi ve diğer insanları, yaşam koşullarımı, eğitim geçmişimi ve son işimi betimlemek için bir dizi kalıp ve tümceyi kullanabilirim.
YAZILI ANLATIM	Kısa ve basit tümcelerle kartpostal yazabilirim. Örneğin; tatil kartpostalıyla selam göndermek gibi. Kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim Örneğin: Otel kayıt formuna isim, uyruk ve adres yazmak gibi.	Kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Teşekkür mektubu gibi çok kısa kişisel mektupları yazabilirim.

Hemen her şeyin birdenbire öğrenilmesi ya da öğretilmesi mümkün değildir. A1'den C2'ye kadar farklı düzeylerin olması da dil becerilerinin zamanla aşamalı olarak kazanılması/kazandırılmasıyla ilgilidir. Bu aşamalar içerisinde A1 ve A2 birlikte temel düzey olarak adlandırılrsa da gerçekte A1 düzeyi temel söz varlığının kazandırılmasında daha büyük bir anlam ve öneme sahiptir. Temel söz varlığı demişken, "yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının iyi belirlenmemiş olması öğretimde büyük bir sıkıntı yaratmaktadır. Birçok dilde temel söz varlığına ilişkin çalışmalar yapıp ortaya bilimsel veriler konmuştur. Böylece, dil öğretim kitaplarının ana dili öğretimine yönelik olanlarında hangi kelimelerin yer alması gerektiği, yabancı dil olarak öğretimine yönelik olanlarında ise farklı olarak hangi kelimelerin verilmesi veya verilmemesi gerektiği konuları açıklık kazanmıştır." (Barın 2003: 312). Yabancılarla Türkçe öğretimi alanında kullanılmak üzere, derlem temelli sıklık çalışmaları esas alınarak ayrı bir söz varlığının belirlenmesi gerekmektedir, çünkü:

(...) "bir dili öğrenen kişilere ilk önce o dilde en sık geçen sözcükler gösterilmelidir" (...), öğretmenler gelecekte hangi konuda çalışacak olurlarsa olsunlar, öğrencilere en faydalı olan sözcük varlığını kazandırmalıdır (...). en önemli sözcükleri ilk önce ele almalıdırlar. (Aksan, vd. 2011: 398-399).

'Bir dili öğrenen kişilere ilk önce o dilde en sık geçen sözcüklerin gösterilmesi', bu sözcükler tespit edilmeden nasıl mümkün olabilir? Dolayısıyla, öğretilecek ilk sözcüklerin neler olması gerektiği konusu, *başsözcük* (İng. *lemma*) *çeşit* (İng. *type*) ve *örnekçe* (İng. *token*) kavramları çerçevesinde ayrıntılı olarak ele alınmalıdır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

a) Bu çalışma, Avrupa Dil Portfolyosu (ADP) ve Yunus Emre Enstitüsü A1 ders kitabı (YEEDK) verileri ile sınırlıdır.

b) Sözcük türleri belirlenirken;

b1) ADP verileri ile birlikte sunulan bilgiler esas alınmış, ADP'de verilen sözcük türleri olduğu gibi korunmuş, ekleme ya da çıkarma yapılmamıştır.

b2) Yunus Emre Enstitüsü A1 ders kitabı (YEEDK) verileri, kitabın pilot baskısında en sonda yer alan dizinden hareketle oluşturulmuştur.

Her iki kaynakla ilgili olarak; sadece anlam karışıklığı olabilecek sözcükler için sözcük türü, hatta gerektiğinde anlam farklılığı belirtilmiştir. İngilizce sözcüklerin Türkçe

karşılıkları, elden geldiğince bağlamdan bağımsız olarak *başsözcük* biçimiyle değerlendirilmiş, sözcük türü tespiti de yine aynı yaklaşımla gerçekleştirilmiştir.

c) ADP sözcükleri, kaynağında, tekrarsız sözcük listeleri biçiminde verildiğinden; bu sözcüklerle ilgili herhangi bir sıklık çalışması yapılamamıştır.

1.4. Araştırmanın Sayıltıları

Yunus Emre Enstitüsü A1 düzeyi ders kitabı (YEEDK) hazırlanırken, Avrupa Dil Portfolyosunda belirtilen A1 düzeyi kazanımların dikkate alındığı; bu kazanımların gerçekleşmesinin, sözcük ve kavramların dil becerisine dönüştürülmesiyle mümkün olduğu düşüncesinden hareket edildiği varsayılmıştır.

Her ne kadar ADP'de belirlenen A1 düzeyi İngilizce sözcükler, öğrencilerin bilmesi gerekenleri değil de bildikleri sözcükleri yansıtsa da; bu sözcüklerin referans kabul edilebileceği varsayılmaktadır.

Sözcük sayım, dizim, analiz ve istatistik işlemleri için MS Word ve Excel programları kullanılmış, elde edilen sonuçların yorumlar ve değerlendirme için yeterli olacağı varsayılmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü A1 düzeyi ders kitabı dizininin, kitabın tamamını *örnekçe* olarak yansıttığı varsayılmıştır.

2. Yöntem

Araştırmamız betimsel bir çalışmadır ve tarama yöntemi kullanılmıştır. Bilindiği üzere, tarama yöntemi; var olan bir durumu olduğu gibi ele alan, betimleyen ve sonuçları tartışmaya açan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda, araştırmaya konu olan olgu ya da olay kendi şartları içinde tanımlanır ve ne iseler o biçimleriyle yansıtılırlar; herhangi bir ekleme, çıkarma ya da müdahale söz konusu olmaz (Karasar, 2002). Biz de araştırmamızda bu ilkeler doğrultusunda önce ADP'de geçen sözcükleri tespit ettik. Ardından bu sözcükleri Türkçeye çevirdik ve sözcük türlerine göre sınıflandırdık. Aynı sınıflandırma çalışmasını, YEEDK A1 düzeyi sözcükleri için de yaptık. Bu amaçla kitabın sonunda verilen sözcük dizininin yararlandık. Bu sözcük dizini ile ilgili bir de *sıklık* (İng. *frequency*) çalışması yaparak ilk 100 sözcüğü sıklık düzeylerine göre liste halinde verdik.

Her iki kaynakta yer alan sözcükleri türlerine göre (*ad, adıl, belirteç, eylem, ilgeç, sıfat, belirtmemiş/diğer*) sınıflandırdıktan sonra, istatistiksel olarak karşılaştırıp *anlamlılık düzeylerini* ($p<0,05$) tespit etmeye çalıştık.

ADP ve YEEDK A1 düzeyi sözcüklerinin ne oranda benzer ya da ayrı olduklarını belirlemeye çalıştık. Daha önceki çalışma ya da görüşlerden (Aksan, vd. 2011: 400; Tekcan, A. İ., Göz, İ., 2005: 3) ayrılmayarak ilk 100⁶ sözcüğü ayrıca değerlendirdik ve YEEDK A1 düzeyi sözcüklerinin sıklık değerlerini verdik. Bunu yaparken *kültürel* denilebilecek kavramları tespit etmeye çalıştık.

⁶ En sık kullanılan 100 sözcüğün bilinmesi; başlangıç düzeyi için –kuramsal olarak– bir metnin %50'si kadarını anlamaya yardımcı olmaktadır. (Bkz. <http://www.highfrequencywords.org>, erişim: 19.04.2015).

2.1. Evren ve Örneklem

Avrupa Konseyi'nin desteğiyle Avrupa Dil Portfolyosu'na uygun olarak toplanan, geliştirilen ve kullanıma sunulan sözcük listelerinin A1'den C2'ye tüm sözcük listeleri (referans/başvuru evreni) ile yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının tamamı bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Örneklem ise ADP'de belirlenen İngilizce A1 düzeyi sözcükleri ve YEEDK A1 düzeyi sözcüklerinden oluşmaktadır.

2.1.1. ADP Sözcük Verileri

Yukarıdan beri sözünü ettiğimiz ADP sözcük verileri, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programının (Common European Framework of Reference for Languages) bir parçasıdır. Bilindiği üzere bu proje Avrupa Konseyi'nin desteği ile geliştirilip yürütülmektedir. Bizim İngilizceden Türkçeye çevirerek referans aldığımız sözcük setleri resmî olarak;

- ♦ Avrupa Konseyi,
- ♦ Yaşam Boyu Öğrenme Programı,
- ♦ Cambridge Üniversitesi,
- ♦ Cambridge İngilizce,
- ♦ Cambridge Üniversitesi Yayınları,
- ♦ Britanya Konseyi,
- ♦ Bedfordshire Üniversitesi,
- ♦ ENGLISHUK

adlı eğitim kurum ve kuruluşlarının; katkı, destek ve çalışmalarına dayanmaktadır.

Bu arada hemen belirtmemiz gerekir ki proje ortağı olan ya da projeye destek veren kurum ve kuruluşlar yukarıda saydıklarımızla sınırlı değildir. Bizim buraya aldıklarımız, İngilizce sözcük derlemimiz için kaynaklık eden 'www.englishprofile.org' sitesinde öne çıkan eğitim-öğretim kurum ve kuruluşlarıdır.

'www.englishprofile.org' adlı site ile ilgili kısaca bilgi vermek gerekirse; siteye bir kullanıcı adı ve şifreyle üye olunmakta, ardından A1-C2 düzeylerinin tamamı için tarama yapılarak kullanımdaki sözcük ve sözcük türlerine erişilebilmektedir. Site aynı zamanda, kullanıma sunduğu sözcüklerin hangi bağlamda, hangi tümcede geçtiği bilgisini de sunmaktadır. Sitenin verileri büyük oranda *Cambridge Öğrenci Bütüncesine* (Cambridge Learner Corpus) dayanmaktadır. Bu bütünce yıllık olarak yüzbinlerce veri çözümlenerek elde edilmekte ve kullanıcılarına neyi öğrenmeleri gerektiğini söylememekte; onlarla tüm düzeyler için öğrencilerin neleri hangi düzeyde bildiği bilgisini paylaşmaktadır.

Biz A1 düzeyi için yaptığımız tarama çalışmasında 779 tane sözcük tespit ettik. Çalışmamıza bu veri kaynaklık etmiştir.

2.1.2. YEEDK Sözcük Verileri

Daha önce de belirttiğimiz gibi, ilgili kitabın sonunda yer alan dizin içindeki sözcükleri temel aldık. Bu sözcükler ünitelere göre sınıflandırıldıklarından, -ADP'den farklı olarak- yinelenen sözcükler dizinden çıkarılmadığı için bu veriyi *örnekçe* (İng. *token*) olarak değerlendirdik. Daha sonra, yinelenen sözcükleri atarak karşılaştırmada kullanmak amacıyla *çeşit* (İng. *type*) verisini oluşturmaya çalıştık. Tüm çalışma boyunca, sıklık düzeylerini belirlemek ve karşılaştırma yapmak için sözcük türlerini *örnekçe* temelli

gruplandırdık, böylece *anlamlılık* düzeyi olup olmadığını ve varsa ne ölçüde olduğunu belirlemeye çalıştık.

Dizinde gözlemlenen bazı hatalar nedeniyle dizindeki tüm veriler oldukları gibi değil, mümkün olduğunca düzeltilerek alınmışlardır. Dizinde gözden kaçtığını düşündüğümüz bazı hatalar şunlardır:

Tablo 2. YEEDK Dizinindeki Hatalar

Dizindeki Yanlış Biçim	Olması Gereken Biçim		
incele	incele-	evini	ev
akıl-	akıl	gez	gez-
gel	gel-	kalk	kalk-
uyan	uyan-	kes	kes-
ön-	ön	üst-	üst
bahset	bahset-	yurtdışına	yurtdışı
beğen	beğen-	mışıl	Ø
bil	bil-	spikeri	spiker
çıkta	çık-	takımı	takım
eşkinici	Ø	kapat	kapat-
söyle	söyle-	kardeşim	kardeş
		yanda	Ø
		adı	ad
		seyirciler	seyirci

YEEDK dizini sözcükleri sayıldığında 3000 kadar sözcük tespit edilmiş olup; sıklık çalışması sonucunda elde edilen ilk 100 sözcük aşağıda verilmiştir:

Tablo 3. YEEDK İlk 100

Sıra	Sözcük	Sıklık						
1	bir	203	21	baba	63	44	çocuk	33
2	ve	200	22	en	59	45	güzel	33
3	bu	143	23	anne	58	46	o	33
4	var	138	24	hangi	58	47	doğru	31
5	çok	134	25	ile	58	48	ilgili	31
6	ne	123	26	merhaba	58	49	çık-	30
7	ben	121	27	bey	55	50	de-	30
8	git-	119	28	bayram	53	51	iki	30
9	gün	95	29	hava	48	52	kaç	30
10	et-	86	30	yaz-	47	53	sev-	30
11	ev	85	31	dünya	43	54	anla-	29
12	de	78	32	aile	42	55	evet	29
13	benim	77	33	al-	41	56	kadar	29
14	gel-	73	34	bilgisayar	40	57	konuş-	29
15	hanım	71	35	cevapla-	40	58	yap-	29
16	nerede	69	36	hafta	40	59	için	28
17	iyi	68	37	müşteri	38	60	nasıl	28
18	saat	68	38	arkadaş	37	61	basit	27
19	sonra	67	39	daha	37	62	buyur-	27
20	ad	66	40	kim	36	63	cümle	27
			41	anlat-	35	64	kilo	27
			42	doktor	34	65	neler	27
			43	akşam	33	66	nereye	26

67	önce	26	79	yok	24	90	yaz	22
68	sınıfta	26	80	zaman	24	91	ama	21
69	araba	25	81	başla-	23	92	oda	21
70	biz	25	82	iş	23	93	alışveriş	20
71	günlük	25	83	kelime	23	94	bahçe	20
72	sabah	25	84	niçin	23	95	büyük	20
73	sen	25	85	telefon	23	96	fotoğraf	20
74	bak-	24	86	teşekkür	23	97	iletişim	20
75	değil	24		ederim		98	bul-	19
76	lira	24	87	bekle-	22	99	her	19
77	öğretmen	24	88	bugün	22	100	kitap	19
78	son	24	89	iste-	22			

3. Bulgular ve Yorumlar

ADP'de İngilizce A1 düzeyi toplam 779 sözcük sayılmıştır. YEEDK A1 düzeyinde ise bu sayı, deyim ('kan ter içinde kalmak', 'derya kuzusu', vb.) ve olduğu gibi öğretilmesi gereken ifadeler ('geçmiş olsun', 'eline sağlık', 'güle güle', vb.) dâhil 3229'dur. Bu sayı, tekrarları da içermektedir. Tekrarlanan sözcükler çıkarıldığında bulunan sözcük sayısı ise 1856'dır. YEEDK A1 düzeyinde tespit edilen sözcük sayısının, başvuru değerinin (ADP=779) iki katından da fazla olduğu görülmektedir. Bu durum şöyle yorumlanabilir: Hemen belirtmemiz gerekir ki ADP'deki sözcükler öğrencilerin bilmeleri gereken değil bildikleri sözcükler temel alınarak oluşturulmuştur. Oysa YEEDK A1 düzeyi için durum bunun tam tersidir; yani YEEDK A1 düzeyi sözcükleri; öğrencilerin bildikleri değil, bilmeleri, öğrenmeleri gereken sözcüklerdir. *Bilinenler ile bilinmesi gerekenlerin karşılaştırılmalarının ilk bakışta sağlıklı olmayacağı* söylenebilir; ancak bizim buradaki amaçlarımızdan biri de bu ikisi arasındaki farkı ortaya koymaktır.

3.1. Sözcük Türleri

Aşağıda ADP ve YEEDK için sözcük türleri tablosu verilmiştir. Tabloda yer alan 'belirtilmemiş/diğer satırı'; deyim, kısa tümce, hem ilgeç hem belirteç, hem eylem hem de ad görevinde kullanılabilen sözcük sayılarını ifade etmektedir.

Tablo 4. ADP ve YEEDK Sözcük Türleri

SÖZCÜK TÜRLERİ	ADP	YEEDK A1
AD	316	1869
ADIL	32	71
BELİRTEÇ	44	139
EYLEM	108	407
İLGEÇ	21	28
SIFAT	101	473
BELİRTİLMEMİŞ/DİĞER	104	242
TOPLAM	726	3229

Tablo 4'te yer alan sayısal veriler istatistiksel dağılım açısından uyumlu mudur? Bunu tespit etmek için, her bir satırın her iki sütun ve toplam veri ile olan orantısına bakmak gerekecektir. Bu durumda YEEDK ile ADP'nin verilerinin uyumlu olmadığı söylenebilir. Nitekim eğer tam bir uyum söz konusu olsaydı, beklenen dağılım tablo 5'teki gibi olacaktı: Gözlenen (2 ve 3. sütun) ile beklenen (4. sütun) arasındaki değişkenlik aşağıdaki gibidir:

Tablo 5. Uyumluluk Dağılımı

SÖZCÜK TÜRLERİ	ADP	YEEDK A1	VERİLER UYUMLU OLSAYDI
AD	316	1869	1406
ADIL	32	71	142
BELİRTEÇ	44	139	196
EYLEM	108	407	480
İLGEÇ	21	28	93
SIFAT	101	473	449
BELİRTİLMEMİŞ/DİĞER	104	242	462
TOPLAM	726	3229	3229

Sözcük türlerinin kendi aralarında anlamlılık değerleri de şu şekildedir (tablo 6) :

Tablo 6. Anlamlılık Değerleri

SÖZCÜK TÜRLERİ	ADP	YEEDK A1	χ^2	P
AD	316	1869	14,695*	0,0001*
ADIL	32	71	5,333*	0,0209*
BELİRTEÇ	44	139	2,253	0,1333
EYLEM	108	407	1,28	0,2579
İLGEÇ	21	28	8,333*	0,0039*
SIFAT	101	473	0,121	0,7282
BELİRTİLMEMİŞ/DİĞER	104	242	15,822*	0,000*

[* anlamlı değerleri ($p < 0,05$) ifade etmektedir].

Beklendiği gibi, $\chi^2=367,1$ ($p < 0,05$) sonucu, 2 ve 3. sütun arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar aynı zamanda ADP temelli, bilinen ve kullanılan sözcük türleri ile YEEDK A1 temelli bilinmesi ve kullanılması gereken sözcük türleri arasındaki dağılım ve anlamlılık düzeylerini vermektedir.

Anlamlılık düzeyi tespitinde sözcük sayıları ve türleri yerine yüzdeler⁷ dikkate alındığında sonuçlar değişmekte ($p > 0,05$) ve anlamlılık düzeyi kaybolmaktadır (tablo 7):

Tablo 7. Yüzdeler Değerler

SÖZCÜK TÜRLERİ (%)	ADP	YEEDK A1	Log Like	χ^2
AD	43,5	57,9	2,052	2,45
ADIL	4,4	2,2	0,746	0,733
BELİRTEÇ	6,1	4,3	0,313	0,312
EYLEM	14,9	12,6	0,193	0,192
İLGEÇ	2,9	0,9	1,108	1,052
SIFAT	13,9	14,6	0,017	0,017
BELİRTİLMEMİŞ/DİĞER	14,3	7,5	2,157	2,121
TOPLAM	100	100	-	-

(Tüm satırlar için $p > 0,05$)

Bu durumda ADP ve YEEDK A1 düzeyi sözcük sayısı ve türlerinin orantısal olarak tutarlı⁸ ve makul olduğu söylenebilir.

3.2. ADP/YEEDK A1:Farklı ve Benzer Sözcükler

3.2.1. Her İki Kaynakta Aynı Olan Sözcükler

Aşağıya aldığımız 420 sözcük, hem ADP'de hem de YEEDK dizininde yer almakta ve birbir eşleşmektedir. Bu sayı aynı zamanda ADP sözcüklerinin % 55'ine denk gelmektedir.

⁷ ADP ve YEEDK A1 sözcük sayıları aynı olmadığından, karşılaştırma için yüzdeler oranlar kullanılabilir.

⁸ Burada, **tutarlılık** → **beklenen veri**; **anlamlılık** → **beklenmeyen ve araştırılması gereken veri** anlamında kullanılmaktadır.

Aç-	Birlikte	Ekim	Hızlı	Merak
Açık	Bit-	El	Hoş	Merhaba
Ad	Biz	Elbette	Işık	Meyve
Adam	Bizim	Elbise	İç-	Mutfak
Adres	Boya	Elde et-	İçecek	Mutlu
Ağaç	Boya-	Elma	İçin	Muz
Ağız	Bölüm	Erken	İçinde	Müze
Ağustos	Bu	Eski	İki	Müzik
Aile	Bugün	Et	İle	Nasıl
Akşam	Bul-	Etek	İlk	Ne
Akşam	Bunlar	Ev	İnce	Ne kadar
yemeği	Burada	Evet	İnternet	Ne zaman
Al-	Burun	Evli	İste-	Nehir
Alışveriş	Büyük	Eylül	İş	Nerede
Alo	Cam	Fakir	İyi	Niçin
Altı	Ceket	Farklı	İzle-	Nisan
Altında	Cep telefonu	Fazla	Kadın	Numara
Ama	Cevap	Film	Kahvaltı	O
Anahtar	Cevapla-	Fotoğraf	Kahve	Ocak ayı
Anla-	Cuma	Futbol	Kahverengi	Oda
Anne	Cumartesi	Gazete	Kal-	Oğlan
Ara-	Cümle	Gece	Kalem	Oğul
Araç	Çalış-	Geç	Kalk-	Oku-
Aralık	Çanta	Geç-	Kapalı	Okul
Arasında	Çarşamba	Geçe	Kapı	Ol-
Arkadaş	Çay	Gel-	Kar	On
Arkasında	Çeyrek	Gelecek	Kardeş	On altı
Aşağı	Çiçek	Genç	Karı	On beş
At	Çift	Geri	Kasım	On bir
Ay	Çikolata	Git-	Kedi	On dokuz
Ayak	Çim	Gitar	Kırmızı	On dört
Ayakkabı	Çocuk	Giysi	Kısa	On iki
Aynı	Çok	Gömlek	Kış	On sekiz
Ayrıca	Çorba	Gönder-	Kız	On üç
Ayrı-	Çünkü	Gör-	Kim	On yedi
Baba	Daha	Görüşmek	Kişi	Onlar
Bacak	Dakika	üzere	Kitap	Onu
Bahçe	Dans	Göz	Koca	Onun
Bak-	Değil	Gözlük	Kol	Orada
Balık	Değiştir-	Gri	Kolay	Otel
Banka	Deniz	Grup	Konu	Otobüs
Banyo	Ders	Gün	Konuş-	Otur-
Basketbol	Dışarı	Günaydın	Konuşma	Oturma odası
Baş	Diğer	Güneş	Koş-	Oyna-
Başla-	Dil	Güzel	Koy-	Oyun
Bayan	Dinle-	Hafta	Koyun	Öde-
Bebek	Diş	Hafta sonu	Köpek	Öğleden
Bekle-	Doğru	Hangi	Kötü	sonra
Ben	Doğum günü	Harika	Köy	Öğren-
Beş	Doktor	Hastane	Kredi kartı	Öğrenci
Beyaz	Dokuz	Hatırla-	Kulak	Öğret-
Bıçak	Domates	Hava durumu	Kullan-	Öğretmen
Bil-	Dondurma	Hayat	Kuş	Öl-
Bilet	Dört	Hayır	Küçük	Önce
Bilgisayar	Dur-	Hayvan	Lütfen	Önemli
Bin-	Duvar	Haziran	Mart	Örneğin
Bir	Duy-	Hep	Masa	Örnek
Biraz	Dükkan	Hepsi	Mavi	Pahalı
Birçok	Dün	Her	Mayıs	Pantolon
Biri	Dünya	Heyecanlı	Mektup	Para

Park	Sekiz	Şeker	Uç-	Yaşa-
Parti	Sen	Şey	Unut-	Yatak
Patates	Senin	Şimdi	Uyandır-	Yatak odası
Pazar	Sev-	Şubat	Uygun	Yaz
Pazartesi	Sevgili	Taksi	Uyu-	Yaz-
Pencere	Seyahat et-	Tamam	Uzak	Ye-
Perşembe	Sıcak	Tamamla-	Uzun	Yedi
Peynir	Sınıf	Tarih	Üç	Yeni
Piknik	Sinema	Taşı-	Ülke	Yer
Pirinç	Siyah	Tatil	Üniversite	Yeşil
Radyo	Siz	Tatlı	Üzgün	Yıka-
Renk	Soğuk	Tekrar	Var	Yıl
Restoran	Sokak	Telefon	Ve	Yirmi
Rüzgâr	Son	Televizyon	Ver-	Yol
Saat	Sonra	Temiz	Veya	Yorgun
Sabah	Sorun	Temizle-	Vücut	Yukarı
Saç	Söyle-	Temmuz	Yağlı	Yumurta
Sadece	Sözcük	Tereyağı	Yağmur	Yürü-
Salı	Spor	Top	Yakın	Yüz
Salon	Su	Tren	Yalnız	Yüz-
Sandalye	Süre	Turuncu	Yani	Zaman
Sarı	Sürücü	Tuvalet	Yap-	Ziyaret
Sayın	Süt	Tuz	Yardım et-	Zor
Sebze	Şapka	Tür	Yarın	
Seç-	Şehir	Ucuz	Yaş	

Her iki kaynakta birbiriyle örtüşen sözcük yüzdesinin %55 civarında kalmasının beklenen ve tatmin edici bir sonuç olmadığı kanısındayız. Bununla beraber sonucun bu şekilde çıkmasında; ADP için öğrencilerin bildikleri sözcüklerin, YEEDK içinse bilinmesi gereken sözcüklerin temel alınmasının etkili olduğunu düşünüyoruz.

3.2.2. Sadece ADP'de Yer Alan Sözcükler

Sadece ADP'de yer alan sözcükler derken, bu bilgiyi, YEEDK dizini ile yaptığımız karşılaştırmadan hareketle veriyoruz. Yoksa 'iyi', 'mutlu', 'bazısı', 'şey' vb. sözcüklerin YEEDK içinde geçmediğini söylemek mümkün değildir. Tekrarlamakta yarar görüyoruz: Aşağıda verilen sözcükler, sadece dizin ile yapılan karşılaştırma sonucunda elde edilmiştir. Yine belirtmemiz gerekir ki başvuru metnimiz (ADP) çeviri yoluyla -bağlamdan bağımsız- elde edildiği için, aslında yakın anlamlı ifadelerin bu listede yer alması yanıltıcı olabilir. Örneğin, listede yer alan şu sözcükler vb. yakın anlamlılık ilkelerine göre yeniden değerlendirilebilir:

Aferin → Bravo,
Alışverişe gitmek → Alışveriş yapmak,
Banyo yapmak → Yıkanmak, duş almak,
Favori → Gözde,
Her zaman → Sürekli,
Hoşlanmak → Beğenmek, sevmek,
İlaveten → Ek olarak,
Renklendirmek → Boyamak,
Resim çekmek → Fotoğraf çekmek,
Yemek pişirmek → Yemek yapmak, vb.

ADP'de yer alan sözcükler bağlamdan bağımsız, çeviri yoluyla elde edildiklerinden, kesin ve mutlak bir veri görünümü sunmaktan uzaktırlar. Bu bakımdan, ilgili sözcüklerin bağlamlarından hareketle

değerlendirilmelerinin daha doğru sonuçlar verebileceğini; ancak bunu yapamadığımızı belirterek, bulduğumuz sözcükleri aşağıda sunuyoruz:

Aferin	Düzlük	Kamera	Sizin
Alışverişe git-	Dvd	Kapa-	Sonra görüşürüz
Alt	-E Kadar	Kapanmış	Sor-
Araç kullan-	Ebeveyn	Karanlık	Soru sorma
Arasına	-Ebil-	Karşıla-	Sözlük
Asla	Eğlence	Kasaba	Spor yapma
Aşağıda	Ek-	Kek	Süpermarket
Âşık ol-	En iyi	Kız kardeş	Şarap
Aynısı	E-posta	Komik	Şarkı söyle-
Balık eti	Erkek garson	Kot	Tahta
Bant	Fabrika	Kurs	Tanıştır-
Banyo yap-	Favori	Kurşun kalem	Tekmele-
Bar	Fincan	Kutu	Tekne
Bay	Gece vakti	Mesaj	Telefon et-
Bayan garson	Geçen hafta	Mevcut	Televizyon
Bazen	Gelecek hafta	Mobil	programı
Bazıları	Gelecek yıl	Mutlu yıllar	Tenis
Bazısı	Gerçekten	Müzik grubu	Test
Belirli tanımlık	Gezmeye git-	Nazik	Teşekkür ederim
Beni	Gıda	Not	Teşekkürler
Benim	Göster-	Oh	Tişört
Bir sürü	Güçlkle	Okul oku-	Uygula-
Bir şey	Gürültü	Okuma	Uyruk
Bira	Güvenli	Olarak	Uzun boylu
Birçoğu	Hafta içi	Olası	Ünlü
Bisküvi	Hakkında	Onları	Üret-
Bitki	Hayret	Onların	Üzücü
Bizi	Hayvanat bahçesi	Oraya	Web sitesi
Bu gece	Hazır	Oyuncak bebek	Yağmur yağıyor
Büyük miktar	Her biri	Oyuncu	Yakala-
Cam şişe	Her ikisi	Ödev	Yakında
Cd	Her zaman	Ögle yemeği	Yanı sıra
Cd çalar	Herhangi bir	Özür dileme	Yanlış
Cips	Heyecan verici	Pizza	Yaşında
Çağrıl-	Hiçbir	Plaj	Yavaş
Çapraz	Hisset-	Plaka	Yazma
Çiftlik	Hoşlan-	Portakal	Yemek odası
Çiz-	İçine	Radyo vericisi	Yemek pişir-
Çok fazla	İhtiyacı ol-	Renklendir-	Yetişkin
Daha iyi	İkinci	Resim çek-	Yıkama
Daha sonra	İlaveten	Resim çizme	Yıpran-
Dans et-	İlginç	Sabahleyin	Yukarıda
Davet et-	İnan-	Sahip ol-	Yüzme havuzu
De	İnek	Sakal	Zannet-
Dışarı çık-	İnsanlar	Sandviç	Zeki
Dolar	İstasyon	Satın al-	Zemin
Domuz	İyi akşamlar	Sayfa	Zevk al-
Durdur-	İyi geceler	Sıkıcı	Ziyaret
Duş	İzleme	Sıkılmış	et-
Dün gece	Kafe	Sık sık	
Düz	Kâğıt	Sigara iç-	

Daha önce de belirttiğimiz gibi, yukarıda verdiğimiz sözcükler, YEEDK dizininde yer almayan sözcüklerdir. Nitekim sadece ADP'de olan; ancak *rastgele* (İng. *random*) bir tarama ile *bazen*, *benim*, *gerçekten*, *her zaman*, *hiçbir*, *insan*, *kız kardeş*, *portakal*, *satın almak*, *telefon etmek*, *yanlış*, *yavaş* vb. sözcükleri YEEDK içinde de rahatlıkla bulabilmekteyiz. Bu da YEEDK dizininin sağlıklı bir veri sunmadığını göstermektedir.

3.2.3. YEEDK Dizininin Kültürel Boyutu

Sadece YEEDK dizininde yer alan sözcükler incelendiğinde; kültürel olduğunu düşündüğümüz, bu nedenle de ADP'de yer almayan kelimelerin; din, coğrafi koşullar ve tarihi geçmişten etkilendiği; yemek kültürü, meslek grupları ve deyimleri şekillendirdiği görülmektedir. Aşağıda, söz konusu kültürel ayrımı göstereceğini düşündüğümüz bazı sözcükler verilmiştir:

Âlim	Ayran	Mantı	Halay
Allah	Baklava	Mercimek çorbası	Han
Arapça	Cezerye	Patlıcan kebab	İbrik
Bayramlaş-	Demlik	Poğaç	Kaftan
Bereket	Döner kebab	Revani	Kervan
Cami	Düğün çorbası	Sucuk	Kervancılık
Cennet	Ezogelin	Şalgam suyu	Kervansaray
Hadis	Güveç	Ağabey	Kolay gel-
Hayırlı	Hamsi	Âmâ	Körük
Helal	İskender kebab	Bakırcılık	Muhtar
Kefen	Kangal	Bakraç	Muhtarlık
Namaz	Kavurma	Çarşı	Padişah
Rahmet	Kebab	Davul	Sahan
Ramazan	Kebabçı	Efendi	Siftah yap-
Tefsir	Kefir	Eşref	Zeval ver-
Tehir	Lahmacun	Fayton	Zurna
Türbe	Mangal	Gönül al-	

Burada, yukarıdaki sözcüklerin A1 düzeyi için uygun ve/veya gerekli olup olmadığı sorusu akla gelebilir. Diğer bir ifadeyle, Türk dili ve kültürüne ait öğeler elbette ki verilecektir; ancak bunun hangi düzey kitapta ne kadarının verilmesi gerektiği konusu ayrıca tartışılmalıdır.

3.2.4. YEEDK İlk 15 Sözcük

Daha önce yapılan bir sıklık çalışması⁹ (Aksan, vd., 2011: 402) ile karşılaştırıldığında, YEEDK A1 sözcük dizininde ilk 15'te yer alan sözcüklerin -örneklem ve sıklık değerleri değişkenlik göstermesine rağmen- ilgili çalışmadaki ilk 15 sözcükle büyük oranda benzer olduğu görülmüştür.

Tablo 8. YEEDK İlk 15 Sözcük Karşılaştırması

Sıra	Referans-1	Referans-2	YEEDK
1	Bir	Bir	Bir
2	Ol	Ol	Ve
3	Ve	Ve	Bu
4	Bu	Bu	Var
5	O	Et	Çok
6	İç (AD)	İç (AD)	Ne
7	Gel	O	Ben

⁹ İlgili çalışma ile karşılaştırma yapmamızın özel bir nedeni yoktur. Amacımız, kaynağı ne olursa olsun ilk 15 ya da 20 sözcük ile bizim bulduğumuz sözcükler arasındaki benzerlikleri ya da farklılıkları görmektir.

8	Yap	Yap	Git-
9	Et	İle	Gün
10	Ben	Gel	Et-
11	Çok	İç (EY)	Ev
12	Ne	Gör	De
13	İç (EY)	İçin (İL)	Benim
14	Gör	Al	Gel-
15	Gün	İki	Hanım

Aslında buradaki sonuçların benzer olması beklenen bir durumdur ve yapılan çalışmaların tutarlı olduğunu göstermektedir.

Sonuç Yerine

ADP sözcük setlerinin tatmin edici veriler sunmadığı görülmektedir. Tespit edilen 700 civarındaki sözcük yalın liste halinde tekrarsız sunulduğu için üzerinde bir sıklık çalışması yapılamamıştır. ADP'deki sözcükler İngilizce öğrencilerinin bildikleri sözcükleri yansıtmakta, bu da normal koşullar altında A1 düzeyi için bilinmesi gereken 1500¹⁰ civarındaki sözcüğün ancak yarısına karşılık gelmektedir.

YEEDK içinde verilen sözcüklerin nitelik ve nicelik (≈1850 sözcük) olarak tatminkâr ve A1 düzeyi için yeterli olduğu düşünülmektedir. YEEDK bu haliyle Avrupa Konseyi Dil Portfolyosu'nda belirlenen kazanımlar için uygun bir görünüm sunmaktadır. Bununla beraber kültürel içerikli olduğu düşünülen bazı sözcüklerin, A1 düzeyi için öğrenilmesi zor sözcükler olduğundan, diğer düzeylerde verilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Hatta YEEDK içinde geçen 'tedbir', 'tefsir', 'tehir' gibi sözcükler kullanım sıklıkları ve sağlayacakları pratik yararlar bakımından bu düzey için uygun değildir.

Sonuç olarak YEEDK verilerinin ADP verileri ile genel anlamda örtüşüğünü ve uyumlu olduğunu düşünmekteyiz.

Öneriler ve Tartışma

Bu çalışmada –benzer araştırmalar için– aşağıdaki hususlarda ayrıca dikkatli olunması gerektiği anlaşılmıştır:

Bir başka dilden sadece sözcük çevirisine dayanan bir çeviri ile elde edilen veriler karşılaştırma yapmak için sağlıklı bir görünüm sunamamaktadır; sözcüğün hangi bağlamda kullanıldığının da bilinmesi gerekmektedir.

Birebir aynı sözcüğün kullanıldığını ya da kullanılması gerektiğini varsaymak doğru bir yaklaşım gibi gözükmemektedir.

Sözcükler birebir aynı olmak zorunda değildir. Yakın anlamlı sözcüklerin de kavramları içerik olarak aktarabileceği unutulmamalıdır.

Çalışmada, Yunus Emre Enstitüsü Ders Kitabının sonunda verilen dizinin kitap içeriği ile örtüşmediği gözlemlenmiştir. Bu da, bu çalışmanın kitaptaki dizinden hareketle değil de kitabın bizzat kendisinde yer alan sözcüklerden hareketle yapılmasının daha doğru sonuçlar verebileceği anlamına gelmektedir. Bir başka ifadeyle söyleyecek olursak, hazır sözcük dizinlerine güvenilip onların kullanılması yerine, bu sözcük dizinleri bizzat araştırmacının kendisi tarafından yeniden özenle oluşturulmalıdır.

A1 düzeyi için, kültürel verilerin sözcükler yoluyla aktarımı çok özen ve dikkat isteyen bir iştir ve bu aşamada gerekli olup olmadığı tartışılabilir, diye düşünmekteyiz. ADP verileri açısından kültürel denebilecek çok özel ifadelerin olmaması, buna karşılık YEEDK içinde, henüz çok temel sözcük ve yapılarla bile anlama, kavrama sıkıntısı yaşayan öğrenciler için bazı kültürel ifadelere yer verilmesi doğru olmayabilir.

Kaynaklar

¹⁰ Ayrıntılar ve tartışma için bkz.: <http://ddeubel.edublogs.org/2010/03/16/vocabulary-does-size-matter/> (Erişim: 22.04.2015)

- Acat, B., Demiral, S., (2002). "Türkiye'de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 8, Sayı 3, ss. 312-329, [http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/507 (Erişim: 08.06.2015)].
- Aksan, Y., Ümit, M. & Yılmaz Y., (2011). "İlköğretim Türkçe ders kitapları derlemi ve türkçe ulusal dil derlemi örneklemindeki sözcük sıklıkları", V. Doğan Günay et.al (Eds.) *Türkçe Öğretimi Üzerine Çalışmalar*, 397-408. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Barın, E., (2003). "Yabancılara Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi", *TÜBAR-XIII-/2003-Bahar*, 311-317.
- Binnur, İ., Sühendan E. (2007), "Erken yaşta yabancı dil öğretimi üzerine veli ve öğretmen görüşleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt: 15, No:1, ss. 21-30.
- Çiçek M., Bağceci B., (2013), "Ana dili bilme düzeyi ile yabancı dil başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi", *JASSS (International Journal of Social Science)*, Vol. 6 Issue 5, pp. 923-935, Lorient, FRANCE. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1558> (Erişim: 09.06.2015).
- Demirel, Ö. (2014). *Yabancı Dil Öğretimi*, İstanbul: Pegem Yayıncılık.
- Karasar, N., (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şimşek, P., (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde okuma metinleri ve yardımcı kitaplar*, (Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL yönetiminde hazırlanmış -yayımlanmamış- Yüksek Lisans Tezi), Afyonkarahisar.
- Tekcan, A. İ., Göz, İ., (2005). *Türkçe Kelime Normları*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.